

**Zápis z jednání Výboru pro spolupráci se samosprávami
dne 7. září 2016**

(č. 2/2016) místo konání: ÚV ČR, Vladislavova 4, Praha 1
datum: 7. září 2016 od 10 hod.

Přítomní členové: Ján Balog (předseda), Štefan Lukáč, Bc. Stanislav Daniel, Bc. Peter Hančín, Dana Hrušková, Zuzana Jochmannová, PhDr. Renáta Köttnerová, Mgr. František Nestával, Mgr. Anna Pechová, Mgr. Miroslava Sobková, Mgr. Linda Sokačová, RNDr. Jan Uxa, Mgr. Pavel Vaculík, Ing. Bc. Miroslav Veselý;

Nepřítomní (omluvení) členové: Bc. Lenka Balogová, Božena Filová, Bc. Martina Horváthová, Mgr. Jan Kudry, Ilona Parčiová, Čeněk Růžička, Ing. Radka Soukupová, Gabriela Vlčková;

Hosté: Mgr. Hynek Kalvoda, Mgr. Kateřina Karhánková;

Úřad vlády ČR: Mgr. David Beňák, Mgr. Daniela Büchlerová, Ing. Zuzana Drhová, Ph.D., Ing. Radek Hábl, Mgr. Jan Kozubík, Bc. Jiří Svěrák

1. Úvod a schválení programu

Ján Balog v úvodu jednání přivítal členy a hosty. Dále uvedl, že pozvánka s programem zasedání Vám byla elektronickou poštou rozeslána 17. srpna 2016.

Poté seznámil přítomné s návrhem programu jednání. Vzhledem ke skutečnosti, že ze strany členů a členek výboru nezazněly k návrhu připomínky a návrhy na doplnění, požádal o hlasování.

Návrh programu zasedání:

- 1) Úvod
- 2) Informace o přípravě Akčního plánu ke Strategii boje proti sociálnímu vyloučení na období 2016-2020;
- 3) Informace o přípravě zákona o sociálním bydlení a o příspěvku na bydlení;
- 4) Informace o přípravě Metodiky sledování a vyhodnocování naplňování Strategie romské integrace do roku 2020;
- 5) Informace o činnosti pracovních skupin pro oblast:
 - odškodnění Romů
 - krajských koordinátorů (pro romské záležitosti);
- 6) Neinvestiční dotace poskytované Úřadem vlády ČR na podporu projektů romské integrace a prevence sociálního vyloučení
 - Výše podpory poskytnuté na rok 2016 v programech Podpora koordinátorů pro romské záležitosti, Podpora terénní práce a Prevence sociálního vyloučení a komunitní práce;
 - Vyhlášení dotačního řízení na rok 2017;
- 7) Různé/Závěr

Výbor **schvaluje** program zasedání v navržené podobě a souhlasí s účastí přizvaných hostů:

Hlasování o programu:

ANO	NE	ZDRŽEL SE
13	0	0

2. Informace o přípravě Akčního plánu ke Strategii boje proti sociálnímu vyloučení na období 2016-2020

Vláda schválila Strategii boje proti sociálnímu vyloučení na období 2016 – 2020 na svém zasedání dne 17. února 2016. Cílem strategie je koordinovat úsilí jednotlivých složek státní správy v boji proti fenoménu sociálního vyloučení a vytvořit předpoklady pro aktivní spolupráci se samosprávami krajů a obcí při řešení sociálního vyloučení.

V Akčním plánu Strategie boje proti sociálnímu vyloučení na období 2016 – 2020 budou definována konkrétní opatření reagující na specifickou situaci sociálně vyloučených lokalit.

Ing. Zuzana Drhová, Ph.D.

Mgr. Daniela Büchlerová

Ing. Radek Hábl

Zástupci Agentury pro sociální začleňování přítomné seznámili s obsahem akčního plánu, který se soustředí na 9 oblastí. Dokument se stále nachází v připomínkovém řízení. Cílem akčního plánu je shromáždit relevantní data, aby vznikl průběžný monitorovací systém jevů, které způsobují sociální vyloučení. Upozorňují na to, že jde o činnost v delším časovém horizontu, protože jsou data získávána různými institucemi a vyskytují se problémy s jejich předáváním a koncentrací. Tato skutečnost znemožňuje snahu orientovat se v čase a v území, kde hrozí sociální vyloučení nebo se naopak již nachází. Jeden z hlavních ukazatelů sociálního vyloučení je např. zadluženost obyvatelstva. V rámci této problematiky plánuje agentura podat žádost na projekt sociální inovace, jenž by měl pomoci v následujícím roce k vytvoření opravdové datové základny, která by zaručovala funkčnost po všech stránkách a umožnila by promítnout statistická data resortů a resortních institucí do území za účelem sledování koncentrace a vývoje zásadních sociálních jevů. Pokud by se realizace projektu nezdařila, projekt by se realizoval alespoň částečně na omezené bázi s MPSV, aby byla situace stále mapovatelná.

Mezi další cíle patří aktualizace konceptu „sociálně vyloučené lokality“, aby nejlépe odpovídala současnému stavu. Snahou rovněž je vytvořit analýzu kompetencí veřejné správy v oblasti sociálního začleňování, která má za cíl zlepšení koordinace výkonu státní správy a samosprávy při řešení problematiky sociálně vyloučených lokalit.

Zástupci agentury přítomné seznámili blíže s oblastmi zadluženosti a zdraví.

Zadluženost - specifické cíle, např:

- 1) Pokles počtu exekucí a vícenásobných exekucí
- 2) Zvýšení finanční gramotnosti dětí a dospělých osob v oblastech s větším výskytem nízkopříjmových a sociálně vyloučených skupin obyvatel
- 3) Efektivní regulace trhu nebankovních spotřebitelských úvěrů a důsledné postihování porušování zákona
- 4) Zpřístupnění alternativního procesu řešení úpadku pro osoby nesplňující požadavky oddlužení podle insolvenčního zákona

Zdraví – specifické cíle, např.:

- 1) Zvýšit gramotnost v oblasti zdravého životního stylu v sociálně vyloučených lokalitách
- 2) Zajistit zdravé podmínky bydlení v sociálně vyloučených lokalitách
- 3) Podpořit prevenci a využívání primární zdravotní péče u obyvatel v sociálně vyloučených lokalitách
- 4) Vytvořit systém průběžného sběru dat o zdraví obyvatel v sociálně vyloučených lokalitách

J. Svěrák v rámci zmiňované prevence proti diskriminaci v oblasti přístupu ke zdravotní péči sdělil informaci o plánovaném školení, které organizuje Ministerstvo zdravotnictví v úzké spolupráci s Odborem lidských práv a ochrany menšin Úřadu vlády ČR. V této souvislosti nabídl zástupcům agentury účast na semináři. Dotázal se dále, které body z akčního plánu jsou složitě diskutovány s dalšími resorty.

D. Büchlerová uvedla, že diskuse se nadále vede u oblasti zaměstnanost, např. v oblasti sociálního podnikání. Věří, že případné neshody budou odstraněny.

R. Köttnerová vyjádřila pochybnosti o kvalitě současného dluhového poradenství. V oblasti zdraví navrhuje založení multidisciplinárních týmů z řad lékařů a sociálních pracovníků. Dále navrhuje, aby bylo pravidelně monitorováno to, co se děje v oblasti výzkumu zdraví, propojení více institucí, propojení s lékařskými fakultami atd., aby vznikalo povědomí o tom, jaký výzkum byl již realizován a zamezilo se tak jeho opakování.

3. Informace o přípravě zákona o sociálním bydlení a o příspěvku na bydlení

Úkol zpracovat návrh zákona o sociálním bydlení vychází z Programového prohlášení vlády (bod 3.12, 3.13) a následně z Koaliční smlouvy mezi ČSSD, hnutím ANO 2011 a KDU-ČSL na volební období 2013 - 2017 (bod 5.3). Navrhovaný systém sociálního bydlení byl poprvé vymezen ve strategickém materiálu "Koncepte sociálního bydlení České republiky 2015 - 2025", který 12. října 2015 schválila usnesením č. 810 vláda České republiky. Zákon o sociálním bydlení a úprava sociální dávky na bydlení – příspěvku na bydlení má být komplexní úpravou v oblasti politiky bydlení a sociálního kontextu bydlení.

L. Sokačová informovala přítomné o přípravě zákona o sociálním bydlení. MPSV je gestorem připravovaného zákona, MMR a ministr pro lidská práva jsou spolugestory připravované normy. K zákonu se mohli v rámci rozšířeného připomínkového řízení vyjádřit Svaz měst a obcí, Sdružení místních samospráv, Veřejná ochránkyně práv, MF a MV. Meziřesortní připomínkové řízení by mělo být zahájeno v polovině září 2016, v měsíci říjnu by měl jít materiál na jednání vlády. Klíčové je předejít rozporům zejména s obcemi, které budou správci systému sociálního bydlení. MPSV očekává rozpory zejména v oblastech financování, dopadech na státní rozpočet a případných sankcích. Povinnost zřídit sociální bydlení se bude vztahovat na všechny druhy obcí neohledně na velikost – snížena bude administrativní zátěž u obcí do 500 a do 1 000 obyvatel. Navržen je tzv. záchranný systém, který by se vztahoval na osoby, jimž nechce či nemůže obec zajistit bydlení – tento systém by zabezpečily krajská pracoviště Úřadu práce ČR. Osoba, jež by se nacházela v bytové nouzi, by se obrátila na Úřad práce ČR. Do cílové skupiny patří lidé bez bydlení, lidé žijící na ubytovnách či azylových domech, případně v jiných sociálních službách (dle evropské typologie bezdomovectví ETHOS jsou tyto osoby bez bydlení), druhou skupinu představují lidé, kteří vynakládají více než 40% příjmů na bydlení (náklady na bydlení musí být v souladu s normativními náklady na bydlení). Na obě uvedené skupiny se vztahuje příjmový test, tj. 1,6 násobek životního minima po odečtení nákladů na bydlení, a přísný majetkový test. Nárok na sociální byt nemůže být, pokud má žadatel v osobním vlastnictví byt. Pokud žadatel získá od Úřadu práce ČR rozhodnutí, že se nachází v bytové nouzi, obrátí na obecní úřad obce v místě, kde skutečně žije. Pokud

žadatel neprokáže skutečný pobyt, nastupuje posuzování dle institutu trvalého bydliště (podmínka 6měsíčního skutečného a trvalého pobytu). Forma podpory bude mít podobu sociální služby v azylovém domě (dle zákona o soc. službách), sociálního či dostupného bytu. Je pravděpodobné, že se tato úprava změní v průběhu meziresortního připomínkového řízení. Sociální pracovník doporučí orgánu obce formu podpory – pokud rada či zastupitelstvo obce danou podporu schválí, je s žadatelem uzavřena smlouva o sociálním nájmu. Pokud podpora schválena ze strany obce nebude, přejde neúspěšný žadatel do tzv. záchytného systému. Pokud obec bude postupovat v rozporu se zákonem, bude na ni uvalena sankce (až 1 milion Kč, ve vztahu k míře provinění). Obce mohou žádat MMR o investiční a provozní dotace. Zákon dále stanovuje oblast financování sociální práce – investiční dotace či nároková složka pro obce (na povinnosti, které jsou zákonem nově specifikovány), na oblast sociální práce se jedná o 800 milionů ročně. Na jednoho sociálního pracovníka bude stanoven limitovaný počet případů bytové nouze. MPSV si od přijetí zákona slibuje úspory ve výplatě doplatku na bydlení. Připravovaný zákon počítá s návrhem, že dojde sloučení příspěvku na bydlení a doplatku na bydlení pod označení „příspěvek na bydlení“, který by obsahoval nárokovou a nenárokovou složku (časově omezená dávka pro situace nadměrných nákladů na bydlení a nestandardního bydlení). Úspory ve výplatě dávek na bydlení by se měly projevit kolem roku 2023.

M. Sobková ze Svazu měst a obcí ČR uvedla, že svaz bude mít k návrhu zákona řadu připomínek – zejména ve vztahu k sankcím.

R. Köttnerová poznamenala, že by se tato problematika měla zařadit na program jednání Rady vlády pro záležitosti romské menšiny.

4. Informace o přípravě Metodiky sledování a vyhodnocování naplňování Strategie romské integrace do roku 2020

Metodika sledování a vyhodnocování Strategie romské integrace do roku 2020 představuje doplnění Strategie romské integrace do roku 2020, jež byla přijata vládou v únoru 2015. Dokument se zabývá otázkou, jakým způsobem bude Česká republika naplňovat jednotlivá opatření, která jsou uvedena ve strategii. Metodika má za cíl navrhnout důsledné kontrolní mechanismy, jež umožní hodnocení dopadu opatření obsažených ve strategii na integraci Romů a nastaví přezkumný mechanismus pro upravování strategického dokumentu. Schválením předkládané metodiky vládou a jejím uplatňováním v praxi budou vytvořeny předpoklady pro naplnění tematické předběžné podmínky pro čerpání finančních prostředků z ESI fondů T. 9.2., která požaduje, aby byl členským státem EU “vypracován vnitrostátní strategický rámec politiky začleňování Romů”.

J. Kozubík z ÚV ČR informoval, že dosud probíhaly intenzivní diskuse s Evropskou komisí a jednotlivými resorty nad nastavením vhodných indikátorů k plnění strategických opatření. U materiálu byly vypořádány připomínky z meziresortního připomínkového řízení a na konci měsíce srpna se uskutečnila videokonference se zástupci Evropské komise, kteří předložili nové požadavky k úpravě dokumentu zejména ke sběru etnických dat. Nyní Evropská komise tento dokument opět posuzuje. Materiál by měl být zařazen na jednání vlády do konce září 2016.

5. Informace o činnosti pracovních skupin

Informaci o činnosti Pracovní skupiny pro odškodnění Romů a Pracovní skupiny krajských koordinátorů podal J. Svěrák:

PS pro odškodnění Romů

Bylo vyjednáno odškodnění pro Romy, kteří ve čtyřicátých letech minulého století přežili pronásledování nacisty a věznění v koncentračních táborech. Před zhruba rokem a půl členové pracovní skupiny zaslali ve spolupráci s ministerstvem zahraničí německému ministerstvu financí žádost o odškodnění 10 osob. Ačkoliv jednání s německou stranou byla dlouhá a komplikovaná, tak 19. srpna 2016 bylo u všech 10 žádostí přiznáno jednorázové odškodnění 2 556 eur (cca 68 000 Kč). Peníze na odškodnění by mělo německé ministerstvo zahraničí vyčlenit z Fondu

pro nežidovské oběti. V tuto chvíli Čeněk Růžička s dalšími členy pomáhají osobám, jimž bylo přiznáno odškodnění, s vyplněním nezbytných formulářů. Podle odhadů pracovní skupiny by na tento typ odškodnění mohlo dosáhnout dalších 15 – 20 Romů. V současnosti je poskytována asistence při vyplňování 7 dalším osobám.

Pracovní skupina krajských koordinátorů

Proběhla dvě setkání, na nichž se řešilo zejména téma kontrol výkonu přenesené působnosti na obcích III. typu, kterou zabezpečují krajské úřady. Jedná se o zpracování metodiky k zabezpečení kontroly dodržování ustanovení § 6 odst. 8 zákona č. 273/2001 Sb., o právech příslušníků národnostních menšiny, podle něhož obecní úřad obce s rozšířenou působností ve svém správním obvodu plní úkoly napomáhající výkonu práv příslušníků romské komunity a integraci příslušníků romské komunity do společnosti. S krajskými koordinátory byly diskutovány a vyjednány zejména oblasti (činnosti a dokumentace ORP), na něž by se kontrola měla soustředit.

Metodický dokument se skládá ze tří částí:

1. Úvod a cíle metodiky

- sjednocení postupů v procesu plánování a realizace kontroly výkonu přenesené působnosti
- cílem předkládané metodiky dále je v souladu se Strategií romské integrace poskytnout účinnou podporu krajům pro vyhodnocování stavu integrace romské komunity na jejich území.

2. Legislativní vymezení agendy romské integrace – ORP, statutární města a hlavní město Praha

3. Výkon kontroly přenesené působnosti

- právní vymezení kontrolního orgánu (kdo může kontrolovat a kdo je vedoucí kontrolního orgánu?)
- postup při přípravě a realizaci kontroly (co by mělo obsahovat oznámení o provedení kontroly, pověření ke kontrole, protokol; jaké jsou doporučené oblasti, na něž by se měla soustředit kontrola; otázka podávání a vyřizování námitek atd.)

Dokument nyní má k vyjádření Ministerstvo vnitra (odbor všeobecné správy), posléze dokument půjde k připomínkám do území – obdrží ho krajské koordinátory, kteří sesbírají připomínky od tzv. romských poradců či dalších zástupců ORP.

Metodika by měla platit od počátku roku 2017.

Současně byli krajské koordinátory seznámeni o záměru kanceláře Rady zpracovat Metodiku k zabezpečení výkonu agendy integrace příslušníků romské komunity do společnosti. (návrh metodických postupů a kroků ve vztahu „koordinátor – romský poradce“ a „romský poradce – terénní pracovník“. Tato metodika je připravována paralelně s metodikou pro výkon kontroly přenesené působnosti na ORP. Podrobněji bude tato metodika představena na následujícím jednání výboru.

Pracovní skupina krajských koordinátorů byla v rámci svých jednání dále seznámena s novelou školského zákona, aktivitami Agentury pro sociální začleňování, metodikou vyhodnocování dotačního programu Podpora koordinátorů pro romské záležitosti. Dále se na jednání řešilo hodnocení projektů v rámci dotačního programu MŠMT na integraci romské menšiny, doporučená struktura/osnova pro krajské strategie romské integrace.

Usnesení č. 02/2016
Výboru pro spolupráci se samosprávami
ze dne 7. září 2016
k bodu č. 5

Výbor

I. vítá rozhodnutí Spolkové republiky Německo odškodnit Romy, kteří ve čtyřicátých letech minulého století přežili pronásledování nacistickým režimem a věznění v koncentračních táborech.

Hlasování:

ANO	NE	ZDRŽEL SE
13	0	0

6. Neinvestiční dotace poskytované Úřadem vlády ČR na podporu projektů romské integrace a prevence sociálního vyloučení
--

Informace o výsledku dotačního řízení na rok 2016.

Úřad vlády ČR poskytuje neinvestiční dotace na zabezpečení romské integrace a prevenci sociálního vyloučení ze 3 programů:

V rámci programu **Podpora koordinátorů pro romské záležitosti** bylo ze strany Úřadu vlády ČR podpořeno všech 13 projektových žádostí – rozděleno celkem 5.235.520 Kč.

U programu **Podpora terénní práce** bylo podpořeno 41 měst a obcí – rozděleno celkem 9.196.122 Kč.

Podpořeno bylo 28 projektů v rámci programu **Prevence sociálního vyloučení a komunitní práce** – rozděleno celkem 11.950.420 Kč.

Vyhlášení dotačního řízení na rok 2017

Podmínky dotačního řízení jsou upraveny Směrnicí vedoucího Úřadu vlády ČR č. 2/2016 o poskytování neinvestičních dotací k financování programů v oblasti lidských práv. V souladu s tímto předpisem Rada vlády pro záležitosti romské menšiny dne 13. června 2016 schválila zaměření dotačních programů a jednací řád Komise pro hodnocení projektů. Dotační řízení bylo vyhlášeno 31. července 2016, žádosti o dotaci bylo možné předkládat do 30. září 2016 prostřednictvím webového dotačního aplikace Úřadu vlády ČR.

Podpora koordinátorů pro romské záležitosti

- o dotaci může žádat pouze kraj, a to na zabezpečení pozice koordinátora pro romské záležitosti a jeho potřeb;
- kraji vyplývá povinnost zřídit tuto pozici ze zákona o krajích (zákon č. 129/2000 Sb.)
- dotace se poskytuje v maximální výši 500.000 Kč;

Prevence sociálního vyloučení a komunitní práce

O dotaci mohou žádat např. spolky, obecně prospěšné společnosti nebo nadace, a to na financování výdajů spojených se zajištěním a realizací projektů, jež poskytují podporu a pomoc Romům s cílem předcházet sociálnímu vyloučení a odstraňovat jeho důsledky.

V dotačním programu mohou být podpořeny projekty s následujícím zaměřením:

- projekty využívající principy **komunitní práce v romských komunitách/lokalitách**, tj. projekty poskytující podporu a pomoc lidem žijícím v romských komunitách/lokalitách k získávání dovednosti řešit svoji situaci vlastními silami, s podporou dalších osob nebo společným úsilím dané komunity;
- projekty, které svými aktivitami doplňují sociální programy a sociální služby, u nichž žadatel prokáže analýzou cílové skupiny, že jsou potřebné a vedou k prevenci sociálního vyloučení nebo přispívají ke zlepšení situace obyvatel romských lokalit.

Podpora terénní práce

Dotaci lze čerpat na zabezpečení pracovního místa a činnosti terénního pracovníka nebo terénního sociálního pracovníka (dále jen „terénní pracovník“), kterého zaměstnává obec nebo příspěvková organizace obce, zřízená pro tyto účely.

Těžištěm terénní práce je přímá práce s klientem, tj. že pomáhající vyhledává potenciální účastníky projektu v jejich přirozeném prostředí a společná setkání tak obvykle neprobíhají na půdě organizace, která terénního sociálního pracovníka/terénního pracovníka zaměstnává. Tento způsob práce umožňuje kontakt s lidmi, kteří z různých důvodů sami institucionální pomoc nevyhledávají, případně z počátku i odmítají. Návštěvy v domácnostech uživatelů v rámci práce v přirozeném prostředí poskytují příležitost ke spolupráci s celou rodinou a širším společenstvím.

K základním principům terénní práce patří:

- dodržování práv uživatelů – sociální služba je poskytována s důrazem na respektování vůle, ochrany důstojnosti, soukromí a dalších práv uživatelů,
- zplnomocňování uživatelů,
- práce v přirozeném prostředí uživatelů,
- kontinuita a návaznost služeb,
- princip nízkoprahovosti.

Výše dotace na jednoho terénního pracovníka činí maximálně 300.000 Kč. Tuto částku může obec obdržet při zaměstnání jednoho terénního pracovníka na plný pracovní úvazek po celý kalendářní rok.

Ján Balog

Předseda Výboru pro spolupráci se samosprávami

Zpracoval Bc. Jiří Svěrák